

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Compendium Sacrorvm Ritvvm Et Caeremoniarvm

Vinitor, Gerlacus

Coloniae Agrippinae, 1656

De Sanctissimo Missae Sacrificio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9459

DE SANCTISSIMO MISSÆ SACRI-
FICIO.

MAXIMILIANVS HENRICVS DEL
& Apostolica sedis gratia electus & Confirma-
tus sanctæ Coloniensis Ecclesiæ Archiepiscopus,
Sacri Romani Imperii Princeps Elector, & per
Italiam Archicancellarius: eiusdem Apostolica
sedis Legatus natus: Episcopus & Princeps Hil-
desiensis, & Leodiensis: Administrator Berchtes-
gadensis: Vtriusque Bavaria, nec non superioris
Palatinatus, VVestphalia, Angaria, & Bullonii
Dux: Comes Palatinus Rheni, Landtgravius
Leuchtenbergensis, Marchio Franchimonten-
sis, &c. Venerabili Clero, & universis ac singulis
Christi-fidelibus Civitatis & Archidiœcesis
Nostræ Coloniensis salutem in Do-
mino sempiternam.

C A P U T, I.

*De cura Ar-
chiepiscopi
circa sacra
tractantes.*

§. I. **I**Nter gravissimas Archiepiscopalis No-
stri muneris curas, quò impensius ex-
optamus eos, qui in sortem Domini vo-
cati, Christi militiæ dederunt nomen,
spiritualem Ecclesiæ Hierarchiam non pertur-
bare, eò quorundam impietatem majori indig-
natione detestamur, ac sacrilegam temerita-
tem execramur, qui sacris Canonibus, sum-
morum

morum Pontificum & Nostrorum decessorum Archiepiscoporum Coloniensium Decretis conculcatis, Ordines sacros contra jus & fas suscipiunt; & dum in Ecclesiasticorum Ministrorum cœtum per scelus irreplerunt, Dei cultui, animarum saluti, & ijs omnibus, quæ ad tranquillam & uniusmodi Christianæ Reipublicæ gubernationem pertinent, plurimum obesse deprehenduntur.

§. 2. Comprimis autem, gravi animi Nostri molestia comperimus, quod complures suæ salutis immemores, Dei que timore postposito, ad Ordines sacros non legitimè contendant, partim quod ante præscriptam ætatem, vel extra tempora ad id à jure statuta, & quidem diebus nec Dominicis, nec fori Festis, vel absque dimissorijs Antistitis sui Diœcesani literis, ab Episcopo alieno, sine dispensatione Apostolica, sese curaverint Ordinandos, partim etiam specie tituli, seu Beneficij Ecclesiastici, seu Patrimonij ficti vel fiduciarij, aut etiam falsi contra sanctiones Canonicas, cum maximo bonorum omnium offendiculo, & status Clericalis opprobrio Ordines impetraverint; imò cum sic dolo, vitioque Ordinati, à suorum Ordinum usu & exercitio ipso jure essent suspensi, atque ejusmodi suspensionis vinculo constricti, in ijsdem Ordinibus ministrando, pœnam irregularitatis, quâ non nisi Summi Pontificis auctoritate liberari queunt, incurrissent, præter alias pœnas, quas talibus generaliter jura decernunt; nihilominus ejusmodi censura irregularitatis affecti, suam patriam, in qua facilius horum noticia potuisset haberi, fugiant, & in Civitate & Archidiœcesi Nostra Coloniensi Sacrificent, divinis fungantur officijs, & Ecclesiastica proximis administrare Sacramenta non vereantur.

*De illicitè
ad ordines
provocantibus.*

et. vel.

i Henrici

SACRI-

EVS DEI

Confirmatio

Archiepiscopi,

et per

Apostolicam

in

princeps Hil-

berichensis

superioris

& Bullonii

indignatus

Chimontensis

et singulis

episcopis

Do-

opolis No-

veniensis ex-

comini vo-

cat nomen,

non pertur-

bori indig-

temerita-

tibus, sum-

morum

c. vel non est compos. c. dilectus, c. sane, c. de eo c. cum quidam c. literas c. consultationi, de temp. ordinat. Con- c. l. Trid. Sess. 7. de reform. cap. 11. Sess. 14. de reform. cap. 2. & 3. & Sess. 23. de reform. cap. 3. 8. & 10. Pij 2. Papa con- stit. 7. Bullarij tom. 1. Urbani 8. Papa constit. 33. Bullarij tom. 4. contra malè ordinantes & malè ordinator.

*vel presu-
mentibus sa-
crificare sine
Ordinatione.*

§. 3. Detestabilis tamen maximè eorum im-
pia videtur temeritas, qui Catholicam verita-
tem, qua tam ex divina institutione & Aposto-
lica traditione, quàm sanctæ Mâtris Ecclesiæ
sanctione soli Sacerdoti ritè consecrato pote-
stas sit *pro vivis & defunctis Sacrificium offeren-
di*: sacrilego factò oppugnant, dum sacro Pres-
byteratus Ordine minimè initiati sacrum au-
dent celebrare, nec solum idololatriam exte-
riorem, per externa & aspectabilia Religionis
signa committunt ipsi, sed etiam Christi fide-
lès, qui eos Ordinatos esse credunt, vereque
Sacramentum Eucharistiæ conficere, subeunt
ejusdem periculum, dum panem & vinum, uti
verum Christi Domini nostri Corpus & San-
guinem adorant.

Lucæ cap. 22 vers. 19. Concil. Nicænum I. can. 14. Con- c. l. Lateranense sub Innocentio 3. ut refertur in c. firmiter de sum. Trinit. Concil. Trid. Sess. 22. de Sacrif. Missæ cap. 1. & can. 2. & Sess. 23. de Sacram. ordin. cap. 1. & 4. & can. 6. c. 1. & 2. de Cler. non ordin. ministr. Clement. 8. Papa constit. 18. Bullar. tom. 3. Urbani 3. constit. 79. Bullar. rij tom. 4.

Exumpena

§. 4. Ea propter fel. mem. Clementis VIII. & Urbani VIII. summorum Pontificum con-
stitutionibus desuper editis inhærentes sta-
tuimus, ut quicumque sive laicus, sive Cleri-
cus secularis, aut cujusvis Ordinis, instituti,
societatis, aut Congregationis Regularis, li-
cet immunitatis privilegio videatur ab Ordini-
narij Diocesani jurisdictione eximi, si tamen
divinæ

divinæ hujus legis violatæ, ut atrocissimi sceleris reus compertus fuerit, tanquam Ecclesiæ misericordia indignus à foro Ecclesiastico abijciatur, & sacrorum Ordinum, si quos habet, gradu depulsus, Curia civili tradatur, Iudicum secularium sententia debitis pœnis puniendus: quin nec hujusmodi reo privilegium ætatis minoris viginti quinque annis, dummodò vigesimum ætatis annum compleverit, valeat aut debeat Suffragari, quò minus decretis à præfatis Pontificibus Maximis pœnis subijciatur.

§. 5. Nos innumeris, quæ ex hac facinorosa sanctissimi Missæ sacrificij celebratione, potissimum autem ex minùs Canonica Clericorum Ordinatione proveniunt, malis, quantum in Domino possumus, maturè occurrere cupientes, quæcunque sacrum Oecumenicum Concilium Tridentinum, summi Pontifices & Nostri decessores Archiepiscopi Colonienses, de extraneo, vago, ignoto, seu peregrino Clerico seu Sacerdotè à sacris administrationibus arcendo, ritè & rectè sanciverunt, ea firmiter observari mandantes, omnibus iterùm modis interdiximus videlicet, ne quis extraneus, vagus, ignotus, vel peregrinus, imò nec quisquam ratione seu originis, seu domicilij, seu beneficij Archidicæsanus Noster ab alieno Episcopo ordinatus Sacerdos, etiam Regularis quomodocunque exemptus, in ulla Civitatis vel Archidicæsis Nostræ Ecclesia sive seculari, sive Regulari, ad celebrandam Missam, Sacramenta ministranda, aut etiam Prædicandum Verbum Dei, aliàsve sacras functiones admittatur, nisi exhibito priùs Episcopi sui à quo consecratus est,

38 *Decreta & Statuta Maximiliani Henrici*
testimonio, vel superioris sui commendatitij
literis.

*Concil. Trident. Sess. 14. de reform. cap. 3. & Sess. 22. in decreto de observ. & cust. in Celebratione Missæ & Sess. 23. de reform. cap. 16. in fin. statuta VVichboldi Archie. Colon. cap. 3 pag. 51 Henrici Archiep. Colon. cap. 10 pag. 63. Philippi Archiepiscopi Colon. pag. 283. Concil. Province. Colon. sub Hermanno 5. part. 1. cap. 31. pag. 347. Statuta Adolphi 3. Archiepiscopi Colon. pag. 462. col. 5. post hæc. Synod. Colon. sub Ernesto Archiepiscopo anno 1398. celebra-
tatis. 4.*

*Sacerdotes,
qui diu à
Diœcesi ab-
suerint Or-
dinarij sui
commendas-
titias adse-
rant.*

§. 6. Quod si à propria Diœcesi diu absens in aliena commoratus fuerit, commendatitias etiam Ordinarij Diœcesani illius loci literas adferat, quibus de Ordinatione sua legitima accepta, vitæ, morumque integritate, honesta conversatione, eruditione, ac titulo suæ Ordinationis, nec non celebrandi Sacrum licentiâ fidem faciat; doceatque nullo excommunicationis, irregularitatis, aliove Canonico impedimento se ab executione Ordinis prohiberi.

*Cautela ad-
versus obrep-
sivas literas
Sacerdotum*

§. 7. Et ne aliquando Suppositæ pro Ordinis functione literæ obtrudantur, omnium ac singularum Civitatis & Archidiœcesis Nostræ Colonienfis Ecclesiarum Prælati, Superioribus, Pastoribus, Vice-Pastoribus, Presbyteris, Sacristis, Aedituis, Custodibus, aliisque Ecclesiæ Ministris quibuscunque præcipimus, ut deinceps nullum alterius Diœcesis, vel etiam Nostræ Archidiœcesis ab alieno Episcopo Ordinatum Sacerdotem ad sacrosanctum Missæ officium celebrandum, Sacramenta ministranda, vel etiam Concionandum in suis Ecclesijs admittant, aut in Sacellam, Chorisoecium, vel Cantorem recipiant, nisi prius ipsis scripto constiterit, quod hujusmodi testimonia & literæ commendatitiæ à No-
bis

bis vel Nostro in spiritualibus Vicario Generali visæ fuerint & examinata, quodque lator earum in his, quæ ad vitam, mores, doctrinam, nec non ad Ritus & Cæremonias sacrificij Missæ pertinent, diligenter examinatus, & à Nobis vel Vicario Nostro antedicto ad Missarum celebrationem, aut Sacramentorum administrationem, vel Concionem habendam fuerit approbatus & admissus.

Peregrinus seu extraneus Sacerdos in Ordine suscepto, publicè Ministrare, vel rem Divinam facere volens non debet ab Episcopo loci admitti, priusquam de Canonica sua ordinatione per commendatitias (qua communiter, distinguuntur à dimissorijs in eo, quod hæc contineant commissionem ordinandi illa autem probent Ordinem susceptum, ut in eo celebrare alibi liceat) vel per testes docuerit. c. 3. de Cler. peregr. mò ex valde longinqua regione, Clerici in cogniti probare Ordines suos debent per literas quinque Episcoporum Sigillis munitas c. 1. de cler. peregr. nihil faciente iuramento c. 2. tit. de Cler. peregr. Inferiores autem Episcopo non possunt Clericum alienum seu extraneum in suas Ecclesias recipere aut in eis instituere absque Episcopi loci licentia c. ult. de Cler. peregr. ratio est, ne vel non ordinati admittantur, vel per saltum Ordinari aut indigni. Ita DD. locis supra citatis.

§. 8. Itaque Decani omnes tam Collegiatarum Ecclesiarum Civitatis & Archidiœcesis Nostræ, quàm Rurales advigilent, qui suis in Ecclesijs, vel sub sui Decanatus districtu degant Pastores ac Vice-Pastores, & hi, quos in suis Parochijs, seu Ecclesijs Sacellanos, Vicarios, Sacerdotes, Clericosvè habeant; ab horum singulis, Decani quidem à sibi subiectis, Pastores & Vice-Pastores à suæ Ecclesiæ Clericis, previâ harum promulgatione, prædicta in scriptis documenta exigant, & hac semel vice ad Nos, vel antè dictum Nostrum Vicarium referant, vel fideliter referri faciant, intra

De examine Generali Ministrorū Sacrorum semel per Archidiœcesin faciend.

prox

imos tres Menses à die notitiæ huius Nostri mandati habitæ numerandos; ut de legitimo eorum, qui modò in Civitate & Archidicæcesi Nostra versantur, & in Ordinibus sacris ministrant, in ecclesiam introitu, scientia, vita, & moribus Nobis constet, atque ab his, qui deinceps admittendi erunt, seu constanter in loco aliquo Archiepiscopali Nostræ jurisdictioni in spiritualibus subjecto commoraturi, seu ut peregrini in itinere futuri, hæc Nostra constitutio accuratè observetur: ita ut nullus, nisi exhibitis suprâ commemoratis testimonijs, ad ullum cuiusvis ecclesiæ, Civitatis & Archidicæcesis Nostræ Ministerium sub gravi pœna arbitrio Nostro infligenda admittatur: sic enim lapis ab ovili Dominico abactis ecclesiæ Hierarchia in violatè conservabitur.

C A P U T II.

De facinorosis Sacerdotibus.

CVM Episcopi etiam ex sanctione Concilij Tridentini curare debeant, ne quis publicè criminofus Sacerdos, aut sacro Altari ministrare, aut sacris interesse permittatur; injungimus omnibus Ecclesiarum Prælati, Superioribus, Ruralibus Decanis, & alijs universis animarum curam habentibus, Regularibus ac secularibus, ut Archiepiscopali auctoritate Nostra publicos Concubinarios, Usurarios, Simoniacos, aliosque palam excommunicatos, criminofos Presbyteros ab Altaris ministerio removeant, alioqui tam illi qui mortaliis peccati publici rei celebrant, quam qui in hoc connivent, severè à Nobis punientur.

Concil. Trid. Sess. 22. in Decreto de observ. & evit. in celebratione Missæ infra hoc tit. Cap. 4. §. 3.

§. 2. Ut inter septem planetas splendidissimum jubar solis, sic inter ecclesie Sacramenta sacrosancta Eucharistia eminent, quæ purissimum & lucidissimum iustitiæ solem reipsa & per se præsentem comprehendit, quam non nisi tersâ & vitijs omnibus lethalibus expurgata conscientia licet percipere: idcirco divino & positivo jure præceptum est, ne quis peccati mortalis conscius, quantumvis sibi contritus videatur, absque præmissa Sacramentali Confessione, ad sacram Eucharistiam accedere audeat; quod præceptum inviolatè à laicis Communione sacra reficiendis, majorique ratione à Sacerdotibus Sacrificantibus mandamus observari, quoties adest copia Confessarij. Quod si urgente necessitate Sacerdos, absque prævia Confessione, excitatâ tamen prius contritione Missam celebrarit, ea finita, quam primum, ut definivit Oecumenicum Concilium Tridentinum, tenetur confiteri.

Concil. Trident. Sess. 13. de Sanct. Eucharistia Sacramento cap. 7. & can. 1.

§ 3. Si quis autem Presbyter pridè remissus, aut in crimen incontinentiæ, aliudvè publicum lapsus, rem divinam facere non veareatur, proviolata sacramenti & sacrificij reverentia, datoque offendiculo, gravissimè se sciat arbitrio Nostro puniendum.

§. 4. Injungimus præterea omnibus & singulis Civitatis & Archidiocesis Nostræ Ecclesiarum tam secularium, quàm Regularium Superioribus, & Ministris, ut nulli Sacerdoti Sacrificium Missæ suis in Ecclesijs celebrare, nullique Diacono vel Subdiacono solenniter inservire permittant, qui honesto habitu Clericorum & Ecclesiastico suo Ordini ac statui convenienti non sit indutus, capillisque abscissis,

Confessio
Sacramentalis
Missæ
præmittenda

Abstinendâ
à Sacrificio
ob culpam.

Habitus Clericorum
secundum
gradum ordinis
insurgendus

vel i

iani Henrici

huius Nostræ
de legitimo
& Archidice
ordinibus sacris
ritu, scientia,
atque ab his,
seu constanter
Nostræ jurif.
commoratur
uri, hæc No
etur: ita ut nul
moratis testi
fiæ, Civitatis
nisterium sub
genda admit
inico abactis
nervabitur.

ione Conci
nt, ne quis
sacro Altra
permittatur;
m Prælati,
, & alijs uni
us, Regulari
opali aucto
narios, Vsa
lam excom
os ab Altaris
tam illi qui
rant, quam
obis punien

v. & evit. in ces

vt

vel saltem decenter compositis, Clericalem etiam justæ magnitudinis Tonsuram seu Coronam in vertice capitis sui pro uniuscujusque Ordinis, gradus, ac status conditione latam, eamque conspicuam non gerat; ac secunda vel tertiâ qualibet hebdomadâ, ac præcipuis anni festiuitatibus non faciat renovari: maximè cum pij etiam laicorum animi ministros Christi, more militum comatos, & calamistratos Sacris astare, vel inservire Altaribus horreant: & Concilium tam Oecumenicum Tridentinum, quàm Provincialia & Synodalia Coloniensia declarent, nullum primâ Tonsurâ initiatum aut etiam in Ordinibus sacris constitutum fori privilegio gaudere, nisi Tonsura & habitu Clericali à laicis distinguatur. Quàm latam porrò quisque pro ratione Ordinis, gradus, ac status sui Coronam, promissamque vestem gestare debeat Clericalem, infra præscribitur.

Concil. Trident. Sess. 23. de reform. cap. 6. Synodus Coloniensis sub Sifrido Archiepiscopo cap. 9 §. item denunciatur pag. 44 sub Henrico Archiepiscopo cap. 2. pag. 86. sub Valramo Archiepiscopo cap. 4 pag. 111. & cap. 18. pag. 24. & cap. 20. pag. 129. sub Wilhelmo Archiepiscopo cap. 5. pag. 157 sub Friderico Archiepisc. cap. 9. pag. 189. Infra part. 2. tit. 30. de Sacramento, Ordinis cap. 3 §. 21. & 22.

C A P U T III.

*Uniusmodi
Cæremonie
Sacri indico-
sanda.*

§. I. **S**icut una est Christi Ecclesia, sic omnia Ecclesiæ membra uniusmodi esse, & concordiam semper observare necessum est, maximè in sanctissimo Corporis & Sanguinis Christi mysterio, quò multi, teste Apostolo, unum sumus. Quare ad præcaveendam omnem varietatem, atque Cæremoniarum ac Rituum

in sacrae Missae officio confusionem, Episcopus Sacerdotes omnes à se recens Ordinatos admonet, ut diligenter totius Missae Ritus, ac sacrae Hostiae Oblationem, Consecrationem, Fractionem, & Communionem ab alijs jam doctis Sacerdotibus ediscant, priusquam ad Celebrandam Missam accedant. Quia tamen eo non obstante experiëntiâ cognovimus, sæpè eos deligi Sacerdotes, qui magis egerent doceri, utpotè Cæremoniarum ac Rituum, Romanæ præsertim Ecclesiae, rudes & ignari, quam docere. Et cum in antiquis Missalibus Coloniensibus nulli certi Ritus aut Cæremoniae præscribantur, nec extent ulli hujus Archidiecefis aut Provinciae libri Rituales, qui formam sacram illam ac tremendam actionem peragendi præscribant, tantam Cæremoniarum ac Rituum in hanc sacratissimam actionem tractu temporis varietatem, ignorantiam, neglectum & confusionem videmus irrepsisse, ut (quod omnes graviter offendit) quot sunt Ecclesiarum Ministri, tot penè videre sit in Ritibus atque Cæremonijs sacrificij Missae diveritates.

*D. Cyprianus tom. 2. cap. 3 de unitate Ecclesiae Catholicae
2. Corinth. cap. 10. vers. 17. Pontif. est. de ordinat. Presb.
in fin.*

§. 2. Vndè meritò vehementer angimur & dolemus hac etiam in parte statum Archidiecefis ac Provinciae hujus vehementer esse perturbatum. Cui malo ut Fel. mem. Ferdinandus Archiepiscopus Coloniensis decessor & Patrus Noster pro Archiepiscopali suo munere & auctoritate occurreret, Missale Coloniense ad dispositionem sanctae Romanae Ecclesiae accommodatum edendum, eidemque ple-

Cura & sollicitudo Archiepiscopi Coloniensis.

nissimè generales & speciales Rubricas inferendas curavit, ut Cæremoniæ & Ritus eodem modo in Ecclesijs sibi subjectis observarentur; & ne Ecclesia Nôstra piè intenti operis fructu defraudaretur, in Synodo suâ Coloniensi postremâ omnibus in virtute sanctæ obedientiæ mandavit, ut amotis quibusvis alijs, sive jam antiquatis, sive peregrinis vel privatis, & omnibus singularum Ecclesiarum proprijs Missalibus, deinceps novo Missali uterentur: iussit etiam, ut in omnibus Ecclesijs Collegiatis & Parochialibus, alijsque ubi plures sunt Clerici, unus constitueretur, qui Cæremoniarum, ac Rituum curam gereret, novos Sacerdotes Cæremonijs instrueret; qui que, ut omnia suo Ordine, loco ac tempore fierent, advigilaret. Idem etiam singularum Ecclesiarum Superiores, Decanos, Pastores, Vice-Pastores, Rectores, aliosvè quovis nomine vocatos, de Ritibus pravis certiores reddere teneretur, ut eorum auctoritate, quod interdum Cæremoniarum Præfecti corrigere non possent, in usum reduceretur; sed cum hæcenus salubre illud decretum minùs rectè sit observatum, & difficillimum sit assuetis desuescere.

*Reo, Mysta
in Ritibus
& Caremo,
nijs Missa
sedulo in,
Arusendi.*

Synodus Colon. habita 19. Aprilis 1627. tit. 5. pag. 14. infra hoc tit. cap. 4. §. & seq.

§. 3. Idcirco Archiepiscopali Nôstra auctoritate iterum sub gravi eaque arbitraria pœna severè prohibemus, ne quisquam deinceps Sacerdos sæcularis primitias celebret, nisi prius generales ac speciales Rubricas & Ritum celebrandi Missam tam privatam, quàm solennem, secundum præscriptum Missalis Romani diligenter perlegerit, atque sacris Missæ Ritibus & Cæremonijs, ab aliquo pio & erudi-

to, Cæremoniarumque & Rituum Ecclesiæ Romanæ apprimè perito Sacerdote, debitè fuerit instructus; nec non easdem Cæremonias & Ritus se perfectè didicisse, Capitulo, vel Decano, alijsve Superiori, cui subest, testimonio instructoris sui legitimè probaverit.

§. 4. Sub gravi item & arbitraria, ut antè, pœna vetamus, ne ullus Civitatis vel Archidicœcesis Nostræ Coloniensis Sacerdos, privatis affectibus ductus, alijs Cæremonijs ac Ritibus in Missæ sacrificio utatur, plures scilicet cruces, benedictiones, aut genuflexiones faciat, quàm Missalis Romani Rubricis ac Regulis præscribuntur, sed omnes juxta ejusdem normam, vestium collaribus lineis sub amictu seu humerali tectis, tremendum illud Missæ Sacrificium reverenter pieque peragant, modestè ac religiosè in omnibus Sacrosanctæ Missæ Ritibus atque Cæremonijs sanctæ Catholicæ & Apostolicæ Romanæ Ecclesiæ cæterarum Ecclesiarum omnium Matriæ Magistræ obsequantur: indèque normam sumant sacrificandi, unde fidei sumpserunt exordium. Idem sacra Rituum Congregatio in Decreto Missali Romano præfixo his inculcat verbis. *Demum renovando Decreta aliàs facta, mandat sacra Congregatio in omnibus & per omnia servari Rubricas Missalis Romani, non obstante quocunque pretextu, & contraria consuetudine, quam abusum esse declarat. Et facta relatione horum Decretorum S. D. N. Urbano VIII. Sanctitas sua antè, & ab omnibus ubique servari & in Missali Romano noviter imprimendo apponi mandavit. Julius Rospigliosius Secret.*

Concil. Trid. Sess. 22. in decreto de observ. & evit. c. 1. c. 2. c. nolite errare c. quis nesciat dist. 11. Statuta Henrici

Præsertim
Missalis Romani

iliani Henrici

Rubricas infestis
& Ritus eodem
observarentur;
operis fructu
Coloniensi po-
tæ obedientiæ
s alijs, sive jam
privatis, & om-
proprijs Missa-
terentur: iussit
Collegiatis &
es sunt Clerici,
moniarum, ac
acerdotes Cæ-
omnia suo Or-
advigilaret,
arum Superio-
Pastores, Re-
ocatos, de Ri-
neretur, ut eor-
m Cæremoni-
ffent, in usum
salubre illud
atum, & diffi-

tit. 5. pag. 14. in

Nostra aucto-
bitraria pœna
deinceps Sa-
et, nisi prius
& Ritus ce-
quàm solen-
Missalis Roma-
is Missæ Ri-
pio & erudi-

C A P U T I V.

*Mundities
& honestas
paramento-
rum sacro-
rum proci-
tanda.*

§. 1. **E**T ne Sacerdotum sordibus res sacro-
sancta in oculis quoque vulgi vilef-
cat, & *maledictio*, quam Deus minatur, *opus*
suum negligenter facientes feriat, volumus, &
quibuscunque Civitatis & Archidiocesis
Nostræ Presbyteris severè præcipimus, ut
omnes tremendum Missæ sacrificium celebra-
turi, mundis honestisque Altaris ornamentis,
vasis, Calicibus, Patenis Pontificali Ritu con-
secratis, benedictis Corporalibus, Pallis, Pu-
rificatorijs, vestibus item similiter benedictis,
nitidis pariter & integris, Romano, aut sal-
tem novo ad Romanum renovato Colonienfi
Missali, nunquam solis candelis sebaccis in Al-
tari, sed cum eis, vel sine eis, semper duobus
minimum decentis formæ ceteis, in festis au-
tem solennioribus etiam pluribus, ante Evan-
gelium S. Ioannis, vel aliud si dicendum fue-
rit, in fine Missæ plenè lectam, non extinguen-
dis, utantur.

*1er. cap. 48. vers. 10. Concil. Trid Sess. 22 in decreto de
observ. & cust. in celeb. Missæ. supra hoc tit. cap. 3. §. 1. 2.
3 & 4.*

*Velo & Bur-
santendum
& locus pro
prius para-
mentorum
aptandus*

§. 2. Omnes etiam Sacerdotes deinceps ve-
lum ad cooperiendum Calicem adhibeant,
quod quò pretiosius, eò erit convenientius;
item Bursa seu involuero pro Corporali in ea
recondendo, nec post sacrificium Missæ per-
actum hæc, neque Missale unquam in Altari
relinquantur, quod sicut & alia Sacerdotis in-
dumenta ad Sacristiam aut armarium repor-
tari,

tari, ſemperq; ſuis clauſtris, ligulis, ſeu funi-
culis, clauſum, ut diutiùs mundum & inte-
grum conſeruetur, præcipimus.

§ 3. Severiſſimis quoque ſub pœnis prohi-
bemus, ne ſacrificans ullus, aut ejus miniſtri
in Altari, quando in eo Divina litatur Hoſtia;
neque in principio, vel fine: quod valdè in-
decorum cenſetur: Strophium ſeu Sudario-
lum, ad emungendas nares, deponant; ſed po-
tiùs ſub Planeta ſeu Caſula è cingulo ad dex-
teram ſuspendant; Pileum verò, Biretum,
Chirothecas, Claves, Breviarium, Diurnale,
& alios libros à Miſſali diverſos, Beſſam ſeu
Almutiam, vel Epomidem Celebrantis, ut vi-
deatur Canonicus, vel id genus alia, quæ ad
ipſum Miſſæ ſacrificium, vel Altaris orna-
mentum non pertinent, extra Aram collocent,
quin etiam Caſulam cum Alba, Amictu, Cin-
gulo & Miſſali, quæ Sacerdos ad Sacrificium
adhibuit, ibidem relinqui vetamus, ſed ad Sa-
crarium referri, & ſingula honeſtè complica-
ta in ſcrinio aut armario recondi præcipimus
ſub pœna unius floreni Colonienſis à Paſtore
ſeu Vice-Paſtore, ſeu quovis alio ſacerdote
ad opus Fabricæ Eccleſiæ loci ſolvendi, quoties
dicta instrumenta in Altari reperta fuerint: ea
duplicabitur pœna, ſi ſuperiùs dicta, vel alia
quæ ad ornamentum Altaris minimè pertinent
in illo reſoſita, etiam extra tempus Divini of-
ficij, patiantur: Quod enim Regius Pſalter de
Dei Templo enunciavit, *Domum tuam decet*
Sanctitudo Domine. id de omni ſacroſanctæ do-
mus ſupellectile ad Miſſæ uſum maximè di-
recta, quilibet exterioris interioriſve mundi-
tici cultor piè interpretabitur.

*Supellex in
Altari non
toleranda*

Pſalm. 92.

Infrà part. 3. tit. 9. cap. 3. §. 17.

§. 4. Por-

Capiti &
pedum tegu-
mentum
ac Rochetti
forma.

Decretum
sacra Rituum
Congrega-
tionis præ-
fixum Missa-
li Romano

§. 4. Porro Sacerdotem celebrantem ob majorem honestatem ac decorem oportet esse calceatum, & caput ejus apertum ac nudum; nullus enim inquit Zacharias Pontifex Maximus, Episcopus, Presbyter, aut Diaconus ad solennia Missarum celebranda præsumat cum baculo introire, aut velato capite Altari Dei assistere; quoniam & Apostolus prohibet viros velato capite orare in Ecclesia: & qui temerè præsumserit, communionem privetur. Nec Episcopus Diocesanus, nec cujusvis Ordinis Prælati, ob senectutem sacrificantis, loci frigus, infirmitatis, vel aliam similem causam licet manifestam, sine peculiari facultate Apostolica, potest sacrificandi capite tecto pileolo, usque ad consecrationem facere potestatem, id enim his verbis vetatur, *Nemo audeat uti pileolo in celebratione Missarum sine expressa licentia Sedis Apostolica, non obstante quacunque contraria consuetudine.* Sicuti videre est in decreto sacra Rituum Congregationis, præfixo Missali Romano. Quo item decreto disertè prohibetur usus Rochetti, exceptis tamen quibus de iure competit. Et præter hos, statuimus & declaramus, nemini licere inservire, aut assistere in celebratione Missarum aut divinorum officiorum cum Rochetto, neque cum cotta, id est, superpelliceo habente manicas angustas instar Rochetti; & idem servandum est in Concionibus. Quæ omnia in quibuscunque Civitatis & Archidiocesis Nostræ Colonienfis, præsertim cujusvis Ordinis Regularium, Ecclesijs diligenter & inviolatè præcipimus observari, nullo exemptionis vel quovis alio privilegio, quavis etiã verborum forma concepto, illis suffragante.

¶ nullus Episcopus de consecrat. dist. 8.

CAPVT V.

CAPUT V.

§. 1. **A** pud pios maximè censetur indecorum, ante Missæ sacrificium à sacerdote Tabacum sumere, tum ob periculum illud in stomachum trajiciendi, tum ad pravam hac in re quorundam Ecclesiæ ministrorum consuetudinem, quæ etiam plebeis offendiculo solet esse eliminandam.

Damnatur Tabaci usus ante sacrificium.

§ 2. Idcirco sub pœna gravissima arbitrio Nostro imponenda prohibemus, ne ullus Sacerdos, sive secularis, sive cujuscunque Ordinis & instituti Regularis qualiscunque sanctum Missæ officium celebraturus, Tabacum sive solidum sive concisum, aut in pulverem redactum, ore, seu naribus vel fumo per tubulos, seu qualicunque alio modo, etiam speciè medicinæ ante Missæ sacrificium, nec quævis alià persona ante sacram Communionem hauriat vel percipiat; nam ut ait S. Augustinus placuit spiritui sancto, ut in honorem tanti Sacramenti, prius in os Christiani Corpus Dominicum intraret, quàm ceteri cibi. Idem de usu Tabaci, si eum in valescere vidisset, dixisset, eoque magis, quo teter odor, quem eo utentes afflare in concursu hominum vicinis solent præ cibis alijs vehementius offendit alios.

sub gravissima pœna, ne quis in Ecclesiis, earumque atrijs & ambitu Tabacum quovis modo sumat.

Vide Urbani Papa 8 constit. 49. aliàs 50. in appendice Bullarii tom. 4. qua sub pœna excommunicationis lata sententia eò ipso absque declaratione, incurrenda prohibetur. S. Augustin. libro responsonum ad Iannarium Epistolæ 118. cap. 6. ante medium tom. 2.

CAPUT VI.

§. 1. **C**um manifesti Clericorum percussores etiam non denunciati, vel ob quam

CAPUT V,

quamcunque causam excommunicati declarati, item usurarij, & alij criminosi publici, ab omnibus Christi-fidelibus, præsertim in Missæ sacrificio, vitari debeant; caveant Sacerdotes, ne illis præsentibus rem sacram peragant, sub pœna suspensionis à divinis & alia arbitraria eo ipso incurrenda. Quod si moniti ab Ecclesia discedere noluerint, id statim Præfecto seu Magistratui loci, ne illorum protervia cultus divinus negligatur, in sinuetur.

Concil. Trid. Sess. 22. in decreto de obser. & eius supra hoc tit. cap. 2. §. 1. & 2.

Missæ Parochialis, ac Matutina, nec non Catechismus & Vesperarum tempus.

§. 2. Quò Christi-fideles Ecclesiæ præcepto de Missa audienda facilius queant satisfacere, seriò mandamus, ut in omnibus Curatis & Vice-Curatis Archidiocesis Nostræ pagorum Ecclesijs non Collegiatis, Dominicis & fori Festis diebus Missa Parochialis certâ & eadem semper hora fiat, æstate quidem à festo Paschæ usque ad festum S. Remigij horâ octavâ, hyeme verò à festo S. Remigij usq; ad Pascha horâ nona. Missa autem matutina in æstate horâ quintâ, hyeme horâ sextâ, sicuti alibi etiam præscripsimus, peragatur, præmissâ tamen singulis prædictis Missis trina campanarum pulsatione; porriò dimidiatæ vel saltem quadrantis horæ intervallum inter unum & alterum pulsum intercedat, ut Parochiani juxta locorum distantiam, etiam remotiores, in Ecclesia sua sacrificio Missæ, & Verbo Dei audiendo tempestivè possint interesse, sub gravi pœna arbitraria à secus facientibus incurrenda. Missâ matutinâ finitâ solliciti etiam sint Pastores, & Vice-Pastores, ut pauperes, mendici, famuli, ancillæ atque alij mechanici

Caro-

Chismo informentur in his, quæ sine suæ salutis periculo ignorare non possunt. Caveant item Sacerdotes, ne tempore Concionis hujus matutinæ sive etiam pastoralis Sacrificent, sicque auditores à Concione seu Catechismo audiendo avocentur. Vesperas quoque, justas ob causas animum Nostrum moventes, in eisdem Ecclesijs Parochialibus quovis tempore, singulis diebus Dominicis & Festivis, eadem hempè secundâ vel aliâ commodiori pomeridianâ horâ jubemus decantari, nec vllum Pastorem seu Vice-pastorem ab illis decantandis ea de causâ volumus excusari, quod filiales, ut vocant, Ecclesias seu Capellas duntaxat possideant.

Suprà part. i. tit. 2. cap. 3. § 3. Suprà part. i. tit. 3. cap. 2. §. 6.

§. 3. Ut populo major quotidie Deo servienti sit opportunitas, curabunt Ecclesiarum superiores, Pastores, aut eorum Vicesgerentes, ubi magna est Missarum frequentia, ut per singulas dimidiatas, aut saltem horas Missa fiat: qua in re ad omnem evitandam confusionem, nunquam plures unâ horâ simul ad Altare convolent, ne reliquo tempore nullus in Templo Sacerdos Sacrificium offerens reperiat, sed ordinatè alter alteri succedat, quibus ex officio Sacrificare incumbit, certamque sibi horam in catalogo celebrantium aptè concinnatò, & in Ecclesiæ choro vel sacristia affixo, præscriptam habeant; illi verò, qui pietatis studio Sacrum facturi sunt, si priores per spatia diversa Sacrificabunt, idem intervallum observabunt; sin autem sine aliqua temporis intermissione alius alium ad Sacrificandum subsequatur, nec post nec ante illos Sacrificium offerre his integrum sit, ita cum prioribus concurrant, ut ta-

Ordo Missarum ubi plures præscribendæ

men non eodem temporis momento nisi in parte duntaxat ecclesiæ, si magna illa fuerit, longissimè ab alijs dissita: unà cum ijs ad Altare accedant, sed vel ad lectionem Evangelij, vel post factam Corporis Christi elevationem, Sacrum inchoabunt. Id ipsum & in Monasterijs fieri exoptamus, ne dum simul plurimi Sacris operantur, decori domus Dei, aut Mysteriorum venerationi & gravitati non nihil decedat, sed omnia ordine, summaque cum honestate & dignitate in Dei Ecclesia peragantur, sic enim sacris Mysterijs major accedet reverentia, populo verò ad Templum quotidie venienti commodior erit Sacri statim audiendi occasio.

C A P U T VII.

locus sacrificii proprius

§. I. S A N C T U S Felix primus nominis hujus Papa & Martyr, veruit à quoquam nisi Sacerdote, & nusquam nisi locis Deo consecratis: nisi fortè aliud extrema necessitas exigeret: Missam fieri. Idem ab alijs summis Pontificibus atque Concilijs fuit confirmatum, quibus visum, satius esse, Missam non audiri, quàm hanc loco non sacro celebrari.

c. sicut c. Missarum c. hic ergo c. nullus Presbyter c. non oportet c. Clericos de Consecrat. dist. 1.

In privatis ædibus non sacrificandum

§. 2. Nunc verò quod concedi consuevit desiderijs diuturno morbo laborantium, de Missa in privatis ipsorum ædibus interdum celebranda, paulatim extra fines præscriptos excessit, & in apertum tandem abusum contra sacros Canones degeneravit. Huic occurrit malo Concilium Tridentinum, statuitq; ne quis Secularis aut Regularis Sacerdos privatis in domibus, atque omninò extra ecclesiam, & ad divinum tantummodo cultum dedicata Oratoria, ab Ordinarijs locorum Episcopis designata

ſignata & viſitata, ſanctum Miſſæ ſacrificium peragat.

Concil. Trident. Seſſ. 22. in decret. de obſerv. & eviſ. in Celebrat. Miſſæ.

§. 3. Quæ ordinatio ut exactius pro rei gravitate obſervetur, ſeveriſſimè inhibemus omnibus & ſingulis Civitatis & Archidiœceſis Noſtræ Abbatibus, Præpoſitis, Archidiaconis, Decanis tam Collegialibus, quàm Ruralibus, Paſtoribus, Vice-paſtoribus, ac Presbyteris tam Secularibus, quàm Regularibus quibuſcunque, etiam quoquo modo exemptis, ne quiſquam ob antiquam quamcunque conſuetudinem, ſtatutum, aut privilegium deinceps dictam Concilij Tridentini ſanctionem transgrediatur; nec in privatis ædibus, aut omninò extra eccleſiam ſeu oratorium divino duntaxat cultui dedicatum, & per Nos vel Noſtrum in Pontificalibus Vicarium Generalem Archiepiſcopali Noſtra auctoritate designatum & viſitatum, ſacroſanctum Miſſæ officium ulla ratione celebret; mandantes pariter cujuſcunque ſtatus, gradus, conditionis, & dignitatis perſonis Secularibus quibuſcunque, ne per aliquos Presbyteros, etiam quomodo- cunque exemptos, ſuis in ædibus Sacrificium Miſſæ aliqua ratione celebrari petant aut patiantur. Si quis autem hoc Decretum Tridentinum & prohibitionem Noſtram violarit, tam Sacrificans, quàm is, qui ipſum ad celebrandum requiſivit, aut in privatis ſuis ædibus admittit, arbitrio Noſtro graviter punietur, Apoſtolico privilegio, quo ei facultas id faciendi indulta erat, neutiquam ſuffragante, niſi illud priùs Nobis aut Generali Noſtro in Pontificalibus Vicario exhibitum, & ab eodem Archiepiſcopali Noſtra auctoritate fuerit ap-

Nullò etiam exemptionis colore

probatum. Pastores interim & Vice-pastores, subditos suos, qui diuturno morbo detenti Ecclesiam adire non possunt, doceant, ut illis suas piè preces jungant, qui corpore præsentes Divinis intersunt Officijs, & ad excitandam pietatem, observent Divinorum Officiorum tempora, vel campanarum pulsus, quo ea, quæ tempore Missæ in Templis peraguntur, indicantur, & ubi corpore adesse non possunt, corde & pijs orationibus sese præsentes sistant. Quod dum religiosè faciunt, salutaribus huiusmodi ordinationibus, per quas antiqui Canones in usum revocantur, obsequendo, majora veræ pietatis facient incrementa, quam si importunis precibus Missas intra domesticos parietes celebrandi consensum extorserint.

Suprà part. 2. tit. 1. cap. 2. §. 1. & seq.

C A P U T VIII.

*Calicem
Vasorum sa-
crorum ma-
teria.*

§. I. **C**ALICES Stannei, quorum usum in Missæ sacrificio periculoso hoc bellitèpore non absque dolore Nostro permisimus, simul atque meliora tēpora affulserint, omnino tollantur, eorumque loco, si non aurei, argentei saltem substituantur, aut certè superior eorum pars seu cuppa sit argentea inaurata, maximè ubi non est periculum ab hostibus aut prædonibus: sicubi verò ejusmodi periculum, vel extrema Ecclesiarum pauperies, aliave necessitas stanneos retinere jubet, ij singulis quindecim diebus, vel singulis minimum mensibus diligenter mundentur & defricentur. Calices autem, Patenæ, Pixides, Hierotheca & Ciboria cuprea, vitreave, aut lignea penitus removeantur quia illa ob vini virtutem celerius eruginem, quæ vomitū provocat, contrahunt, hæc fractioni facillimè sunt obnoxia.

v. vasa sunt Calix de consecrat. dist. 1.

§. 2. Quandoquidem prohibitionibus Apostolicis refragatur, patentibus nudè collaribus lineis, cum annulis, chirothecis, manicis, etiã hieme frigoris arcendi causa, Sacrosanctum Missæ officium celebrare, vel crucem aliquam sive auream sive argenteam, sive ex alio metallo ante pectus suum suspensam, etiam extra Missam palàm deportare; hinc severè inhibemus, ne ullus Civitatis & Archidiocæsis Nostræ Coloniensis Sacerdos, etiam Præpositus, Archidiaconus, Decanus tam Collegialis quàm Ruralis, Doctor Prothonotarius Apostolicus, Canonicus, Pastor, Vice-pastor collaribus lineis detectis, aut, nisi sit Episcopus vel Abbas jus baculi ac mitræ deferendæ habens, annulum in digito, aut manus chirothecis, sive manicis tectas, gestans, Sacrificium Missæ celebrare, vel extra illud crucem in pectore, nisi quibus id ex speciali privilegio Apostolico cõpetit, palàm deferat; si autem secus quisquam fecerit, is Nobis aut Generali Nostro in spiritalibus Vicario, non tantum ipsius collaris, annullivè seu crucis, chirothecarum & manicarum privatione, sed etiam graviore pœna arbitraria pro ratione delicti puniendus, denunciatur.

Collarium chirothecarum, annulorum usus in Sacris prohibitus.

Infrà partii 3. tit. 1. cap. 2. §. 10.

CAPUT IX.

§. 1. IN Missis necessariò adhibendi sunt ministri, saltem privatis in Missis unicus, qui totius populi nomine Sacrificanti respondeat, ac vinum aquamque porrigat. Et ne ministri hujusmodi malè vestiti (quemadmodum æstate penè nudos pueros scholares in hac provincia reperire est) vel pannosi & sordidati contra Sacrificii Divini reverentiam adhibeantur;

Laici Sacri Ministri.

54 *Decreta & Statuta Maximiliani Henrici*
volumus, ut sint honestè vel palliati vel super-
pelliceis induti, quæ in defectum ex antiquis
sacerdotum Albis conficiantur, vel ex commu-
nibus Fabricæ Ecclesiæ redivisus nova paren-
tur; serventurque cum aliis sacris vestibus in
sacrario, ac publicis Ecclesiæ sumptibus cre-
brò abluantur. Detestabilis verò est consuetu-
do, quæ in quibusdam Archidiocesis Nostræ
locis viget, ut Sacerdotes tum Seculares, tum
Regulares, maximè in pagis, Missam sine mi-
nistro respondente celebrent, eam ubivis loco-
rum, tanquam ab Ecclesiæ traditione & Apo-
stolicis Constitutionibus abhorrentem man-
damus, sub gravissima pœna arbitrio Nostro
infligenda omninò abrogari, & eandem hoc
Nostro decreto sancimus esse abrogatam.

c. hoc quoque de consecrat dist 1.

*Masculi sine
non femina.*

§. 2. Cum minister in Missis adhibendus de-
beat esse mas non mulier nulla prorsus fœmi-
na cujusvis ætatis, aut conditionis nec sancti-
monialis quidem in Monasterii sui Ecclesia,
Sacrificanti ministret, aut Clerici Sacerdoti
Sacris operanti Ecclesiæ nomine respondentis
officium usurpet; nec Sacerdos ullus eam ad-
mittat; sed potius abstineat à Sacrificio, aut si
gravior Sacri faciendi necessitas urgeat, sibi
ipsi Sacerdos ministret & respondeat; Satius
enim est sine ministro, quàm fœmina ad Alta-
re respondente & urceolos porrigente, &c. ce-
lebrare. Tanti est fœminam abesse à Sacrificio,
etiam Religiosam

*c. Sacratas dist. 23, c. inhiendum §. prohibendum de
cohabit. Cleric. Statuta Sifridi Archiepisc. Colon. cap. 1.
pag 35 col. 1 §. nec. Mulier.*

*Ministro-
rum habitus
& alio.*

§. 3. Dum Missa in quacunque Civitatis vel
Archidiocesis Nostræ Ecclesia, Subdiacono
vel Diacono Ministrantibus, cantatur, sacro
Subdiaconatus vel Diaconatus Ordine insigni-
ti de-

ti, debitâ Clericali Tonsurâ, sacrisque vestibus juxta Ordinem quique suum ab aliis sint distincti, nec unquam à Sacerdote, cui inserviunt, ne quidem ut Chorum cantu juvent, recedant sed ad finem Sacrificii eidem ad Altare assistant, aut si Celebrans sedeat, hinc inde utrumque ejus latus confidentes claudant. Assistant autem locis & modo in Rubricis Missalis Romani vel Cæremoniali Episcoporum præscriptis, cum omni vultus maturitate, modestia morum, & gravitate, ut ne se invicem quidem, nisi ministerii duntaxat sui causâ, multò minus alios aut Clericos aut Laicos vagis & curiosis oculis vel aspiciant vel alloquantur. Si quis autem in hoc vel discessu ab Altari, vel alio quovis modo peccaverit, ab Ecclesiarum Prælati, Decanis, & Superioribus, quorum est hujusmodi excessus & culpas corrigere, severe pro ratione delicti, juxta decessoris Nostri Sifridi Archiepiscopi Coloniensis Statuta puniatur; acrius tamen quàm mitius, ut pœna unius cæteri facilius emendentur.

c. hoc quoque de consecrat. dist. 1. Statuta Conradi Archiepiscopi Colon. c. 7 pag. 11. & 12. sub fin. Concil. Provinc. Colonien. Sub Henrico Archiepiscopo Colon. cap. 11. pag. 87. Statuta Guilielmi Archiepisc. Colon. §. 15. pag. 151 & Friderici Archiepiscopi Colon. cap. 45. pag. 215. col. 2. & sequen Concil. Provinc. Colon. sub Hermanno s. post. 3. cap. 27. pag. 362. col. 2.

CAPUT X.

§. I. **C**VM sancta Mater Ecclesia Catholica Apostolica Romana, Spiritus sancti instinctu non sine gravi & justa ratione singularis Dominicis & Festis diebus, singula ac peculiariter assignaverit officia, mos ille admodum est improbandus, quem imperitia cantus, ac librorum defectus in his partibus genuit, nempe quod diebus Dominicis inter Festum Pas-

Officia Dominicalia propria retinenda in Sacrificio.

chæ & Pentecostes, omisso proprio Dominica
 diei officio, Missa diei Resurrectionis Domi-
 nicæ: & à festo Pentecostes usque ad Adven-
 tum Domini alternis vicibus, vel de Sanctissi-
 ma Trinitate, vel de sancto Spiritu canteretur;
 indeque fiat, ut ex frequenti & nimia repeti-
 tione Divina vilescant Officia, ac præcipitâ
 quadam cantandi consuetudine, magnâ vocum
 confusione, magis astantes offendant, quam
 voce ac tono gravi ad dolorem peccatorum &
 amorem Dei permoveant. Ad tollendam hanc
 corruptelam, omnibus ac singulis Ecclesiarum
 Civitatis & Archidiaecesis Nostræ Abbati-
 bus, Præpositis, Archidiaconis, Decanis tam
 Collegialibus, quàm Ruralibus, aliisque Præ-
 latis, Pastoribus, Vice-Pastoribus, Superiori-
 bus, Rectoribus, Cantoribus, Custodibus, Lu-
 dimagistris, & aliis quibuscunque, quorum est
 eam emendare & abolere, in virtute sanctæ
 obedientiæ præcipimus, ut non obstante con-
 trariâ fundatione, institutione, consuetudine
 etiam immemorabili, deinceps Dominicis &
 Festis diebus Sacrum summum fiat de Officio,
 quod occurrit, neque ejus loco Missæ votivæ,
 aut pro defunctis peragantur: ita ut Missæ
 quotidianæ reliquo diei Officio respondeat per
 annum, & ferialibus vacantibus non aliud
 quàm proprium illius diei Dominicæ Offi-
 cium, quod in illam septimanam ac diem inci-
 det, curent decantandum; Rubricas etiam, si
 quæ fortè in quibusdam Missalibus aut libris
 ordinem solennium Missarum servandum præ-
 scribentibus, huic mandato contrariæ reperi-
 antur, ex hujus decreti Nostrî sententia ac vo-
 luntate quamprimùm expungant & corrigant:
 ita ut in dicendis vel cantandis Missis servetur
 ordo Breviarii; ac proinde Missa quotidie,
 præ-

præsertim verò diebus Dominicis, cum diei Officio conveniat; Missæ autem votivæ, quæ pro Sacerdotis pietate quocunque die, excepto Dominico, per hebdomadam, quando Festum duplex non occurrit, dici possunt, passim sine justa causa non legantur.

*s. 2. de celebrat. Missæ Consil. Provins. Colon. sub Her-
manno 5. part. 2. cap. 16. pag. 352.*

§. 2. Celebraturi Missam, nullâ aliâ, quam majori Hostia utantur: & quia intelleximus quosdam Sacerdotes ex crassa ignorantia unicam duntaxat Hostiam, quam imponant Monstrantiæ seu Hierothecæ consecrare, veteri, quæ in ea fuit, in Sacrificio consumpta; ad integritatem autem Sacrificii, Oblatio, Consecratio, & ejusdem Corporis & Sanguinis sumptio pertineant, idè ad conservandam Sacrosancti Missæ Sacrificii integritatem, districtè mandamus, ut quotiescunque erit Hostia, quæ Monstrantiæ imponatur, consecranda, Sacerdos celebraturus duas majores Hostias consecreret, alteram ut sumat, & alteram Hierothecæ sive Monstrantiæ imponat; licet enim idem planè Corpus Domini Hostia nuper & nunc consecrata contineat, non tamen eadem sunt utriusque species.

e. relatum de consecr. dist. 2.

§. 3. Verus verò Hostia à Celebrante exempta ex Monstrantiâ seu Hierotheca, vel statim cum ea, quam ipsemet consecravit, Hostia, vel in ipsam Calicem, si auræ humiditate elanguat, injecta, cum Sanguine, vel certè (quod satius est) post sumptum Sanguinem Christi, antequam se abluat, sumatur, vel seponatur, à Celebraturo sequenti die modo jam dicto consumenda. Extra octavam Festi Corporis Christi, qua durante eadem Hostia poterit in

Hostia in
Sacro.

Eius in Mon-
strantiâ ex-
posita usus.

Monstrantia sive Hierotheca remanens post diei octavæ similiter consumi. Hierotheca autem, durante dictâ octavâ collocetur in Tabernaculo Sacratissimi Sacramentis; quod si ejus non sit capax, extrahatur sacra Hostia, & in Ciborium, Calicem, seu Pixidem reponatur; nunquam verò dicta Hierotheca seu Monstrantia cum sacra Hostia in armarium, Sacristiam, vel alium locum minus decentem, vel non satis munitum referatur.

Vinum ad consecrandum adhibendum.

§. 4. Ex Concilii Florentini definitione constat Materiam Sanguinis Christi esse vinum verum naturale de vite, aquâ modicissimâ, & nullis aliis permixtum liquoribus; idè quod ad Sacrificium adhibetur sit incorruptum, purum, ac tanto dignum mysterio, & singulis ut minimùm octiduis renovetur, ne ace scat; cui ulla alia liquida misceri subinde preceabili pœna arbitraria vetamus: neque vino Rhenano Hispanicum temperetur, neque Hispanicum unquam in Missa usurpetur; nam experientia docuit hisce in regionibus, ejus nomine, sæpè liquorem è melle vel aromatibus confectum & decoctum accipi & distrahi, de quo infra redibit dicendi locus.

Eugenii 4. Papæ constit. 9. §. 12. Bullarii tom. 1. Conc. Trid. sess. 22. de Sacrificio Missæ cap. 7. infra part. 3. tit. 9. cap. 3. §. 6.

Mustum cavendum in sacris.

§. 5. Gravis porrò seu mortalis violatio reverentiæ censetur, in musto seu vino ex uvis recens expresso, idque propter ejus impuritatem, extra necessitatem, consecrare; proindè mandamus omnem omninò consuetudinem, si in aliqua Ecclesia adhuc vigeat, quâ uvarum primitiæ in Calicem expressæ, certo anni die consecrantur, abrogari.

et cum omne crimen in medio de consecrat. dist. 2.

§. 6. Quoties Sacerdos ex præscripto Missalis aut libri Ritualis genuflectet, non solum leviter incurvet ea, sed ut adorantes Deum vivum & verum *in Spiritu & veritate* decet, profundissimè usque ad terram sese in dextrum genu demittat, ut internam animi sui demissionem & adorationem externa hac reverentia Deo omnipotenti profiteatur.

*Genuflexio
sacerdotu.*

Ioan. cap. 4. vers. 23.

§. 7. Curent quoque Abbates, Præpositi, Archidiaconi, Decani tam Collegiales, quàm Rurales, cæteri que Prælati, Pastores, Vice-Pastores, & alii Ecclesiarum quarumcunque Superiores, quò ab offensa Dei sese liberent, ut, quæ à Provincialibus Conciliis sub decessoribus Nostri Hermannò V. & Adolpho III. Archiepiscopis Coloniensibus præscripta sũt, tandem aliquando post longam & diurnam negligentiam exequantur, & tam in summâ, quàm defunctorum Missæ Sacrificio, Epistola, Symbolum fidei, Præfatio, & Oratio Dominica, tanquam præcipuæ eorum, quæ in Missa canuntur, partes, Cantorum & Organorum concentu non mutilentur aut intercipientur, multò minùs reliquum decantandæ Missæ Sacrificium proximè post elevatam Hostiam lectione submissâ absolvatur, sed omnia ex integro distinctè, & articulatè cantantur. Nihil organo vel vocali cantui lascivum aut impurum admisceatur, omnisque cantus aliud non, quàm quod audientium corda in Deum rapere queat, personet. Invigilent quoque, ne concentus organi, vel nimia properatione, vel brevitate sua Majestati cultus Divini aliquid detrahat, aut Clero & astanti populo nimia protractione tædium aut fastidium

*Partes Sacri
per cantum
vel organa
non mutilanda.*

60 *Decreta & Statuta Maximiliani Henrici*
dium pariat; sed cantu Gregoriano reveren-
ter ac graviter servato, paulò diutiùs extenda-
tur.

*Concil. Provinc. cal. sub Herm. 5. part. 2. cap. 15. pag. 352.
Statuta Adolphi 3. Archiepiscopi Colon. titul. quæ in Eci-
cles. Cathedral. & Colleg. inquiri debeant. §. 48. & 51. pag.
481. & titul. quæ à Decanis tam colleg. quàm Rural. &
Pastoribus inquiri debeant §. 25. pag. 485.*

*In Canone
Missæ secre-
to vel alia
parte nihil
mutandum
& addendū.*

§. 8. Singuli etiam cujuscunque status, gra-
dus, conditionis, & dignitatis Sacerdotes, sa-
crum Missæ Canonem secretò pronuncient:
nihilque in eo seu alia Missæ parte etiam vel
pietatis vel reverentiæ causa, unquam addant,
demant, minuant, omittant, vel quocunque al-
io modo immutent, neque orationes, preces,
sequentias, aut Missas novas, à sede Apostoli-
ca non approbatas, dicant, sed illas duntaxat,
quæ Missali Romano, ac proprijs sanctorum
Patronorum Civitatis & Archidicæcesis No-
stræ Coloniensis Sacris ad Ritus Missalis Ro-
mani recognitis continentur.

*Concil. Trid. sess. 22. de sacrif. Miss. cap. 4. Statuta Adol-
phi 3. Archiepiscopi Colon. §. 22. pag. 485 supra hoc tit. cap.
§. 1. & seq. & hoc cap. §. 11.*

*Pulsus ad e-
levationem
gravis ad-
hibeatur*

§. 9. Elevato Corpore & Sanguine Domini
nostri Iesu Christi, in sacrosancto Missæ sacri-
ficio, pulsu tintinnabuli omnes Christi fideles
adorandi Dei in Sacramento verè & re ipsa præ-
sentis admoneantur, curentque Pastores Vice-
pastores, Concionatores, Catechistæ, Ludis-
magistri, aliique puerorum Sacrificantibus in-
servientium instructores, ut pulsus ille nihil
puerilis insolentiæ, vel gesticulationis præse-
ferat, sed soni sui gravitate & modestia Maje-
stati rei præsentis congruens decorem & atten-
tionem eidem conciliet.

*Statuta Sifridi Archiepiscopi Colon. cap. 7. col. 2. pag. 19.
sub fin.*

Archiepiscopi Colonienſis De SS. Miſſa. 61

§. 10. Ut pijs omnibus ad recolendam mortis & amoris Chriſti memoriam totus animus, omneſque vires internæ, nullo eos ſono diſtrahente, penitus intendantur in omni ſummæ Miſſæ ſacrificio altiſſimum; dum Corpus & Sanguis Domini noſtri Ieſu Chriſti elevatur, in canticis & organis ſervetur ſilentium, omneſque quotquot in Templo Clerici, cantores, organædi, cuſtodes reperiuntur, cum ijs, qui organorum folles agunt, in genua procumbant, ac facie & animo ad ſanctiſſimum Sacramentum converſi, Deum omni pietate adorent & venerentur: quem in finem, tum quoque campanæ majoris pulſu ſignum detur.

Statuta Adolphi 3 Archiepiscopi Colon. tit. qua in Ecclēſiis Cathedral & Colleg. inquiri debeant §. 52 pag. 481.

§. 11. Sub gravi pœna arbitraria vetamus, ne in ulla deinceps Miſſa pro defunctis ſequentia *Audi Tellus* ſed eius loco *Dies ira Dies illa* juxta Miſſalis Romani & novi Colonienſis præſcriptum canatur. Neque ſub finem Miſſæ defunctorum à quovis Sacerdote ulla detur benedictio, cum ea ſit nota ſolemnitatis; atque in Miſſalis Rubricis expreſſè prohibeatur. In reliquis verò nemo qualiſcunque Sacerdos Sacrificans, quantumvis Prælatus, niſi jus mitræ & bâculi Paſtoralis habuerit, & in Pontificali- bus celebret, in fine Miſſæ tam privatæ quàm ſolemnis sæpius quàm ſemel benedicat populum, ſed unicùm producens ſignum crucis dicat *Pater & Filius & Spiritus ſanctus*, ad diſferentiam Episcopii, qui ter populum benedicit. Item nunquam ab Altari, niſi Evangelio S. Ioannis plenè lecto, recedat, neque dicto S. Ioannis Evangelio, vel alio, ſi dicendum fuerit, ullam det populo benedictionem, ſed eodem, quo ad Altare venerit modo, recedat ad

ſacra,

*Reverentiâ
& ſilentio
ſummum
tunc obſer-
vent.*

*Sequentiâ
Audi Tellus
benedictio
ſub finem
Miſſæ & re-
ceſſus ab Altari.*

62 *Decreta & Statuta Maximiliani Henrici*
sacrarium, sicut expressè Rubricis Missalis
Romani & novi Coloniensis præscribitur.

*Rubrica generales Missal. Rom tit. ritus celebrandi
Missam cap. 3. n. 1. in fin. & Missalis novi Col cap. 3. n. 4.
& cap. 12. num 6.*

*De dupli-
canda Missa
& Missis
siccis.*

§. 12. Extra casus jure permisso, & absque
expressa licentia a Nobis Nostrove Vicario
in spiritualibus Generali scripto obtenta, nul-
lus uno die duas Missas celebret, neque quis-
quam ad duas Missas una die celebrandas con-
suetudinem, sine Apostolica vel Archiepisco-
pali Nostra facultate sibi posse suffragari opi-
netur. Eadem lege Missas siccas, in quibus
Corpus Domini nec consecratur nec sumitur,
interdicimus, ac penitus abrogamus. Ideoque
qui deinceps Missam hujusmodi siccam, vel ad
purificandam Mulierem, vel celebrandum con-
jugium, vel ullum quempiam finem celebra-
rit, Nostram non effugiet animadversionem.

*c. relatum de consecr. dist. 2. c. sufficit de consecr. dist. 2.
e. consulisti de Missa celebratione Statuta Siffridi Archi-
episc. Colon. cap. 1 pag. 36. col. 1. §. nullus dicat. Henrici Ar-
chiepiscopi Colon. §. 12. pag. 102. Valrami Archiepiscopi
cap. 7. pag. 114.*

*Discursus,
excursus &
fabula in
cæmeterio
sub sacro
rollenda.*

§. 13. Vbi is abusus irrepsit, ut pluribus simul in
eodem Templo in diversis Altaribus sacrifi-
cantibus, populus ab uno Altari ad aliud, dum
sacra elevatur Hostia, discurrat, vel ad oratio-
nem Dominicam aut pacem datam, perinde ac
si absolutum esset sacrificium, Templo egredi-
atur, planè antiquandus est: caveatur etiam
ne in Templis vel cæmeterijs, sub divino
præsertim officio, donec ad Hostiæ eleva-
tionem signum datur, deambuletur, neque sa-
cra Hostia eminens inspecta intermissa tan-
tis perambulatio resumatur, sub gravi pœna
ia

in Parochiali synodo Nostrove arbitrio certò infligenda. Ne populus etiam sub divino distrahatur, pauperes per Ecclesias Eleëmofinas petere non permittantur.

Infrà part. hãc 2. tit. 12. cap. 7. §. 1.

§. 14. Cùm inter Christianæ religionis My-
steria, Missa magnam contineat populi Chri-
stiani eruditionem, ut populus eorum, quæ in
ea leguntur & fiunt, ex sacris tum verbis, tum
Sacrificantis actibus notitiam ac gustum ali-
quem delibet, injungimus Parochis, Vice-
Parochis & quibuscunque aliis Sacerdotibus,
ut eam clarè, distinctè & articulatè legant ad
Offertorium usque, Secreta verò & Canon sub-
missè reciterur, reliqua verò quæ ad sacrum
Missæ officium pertinent, eadem pietate, at-
tentione, animiq; moderatione pronuncien-
tur, nec nimiũ præcipites, aut æquo tardiores
sint, majorem boni exempli & decori, quàm
proprii affectus rationem semper habeant.

Gravis &
distincta sit
sacrorum
verborum
pronuncia-
tio.

Suprà hoc tit. cap. 3. §. 4. Conc. Trid. sess. 22 de Sacri-
ficio Missæ cap. 5.

§. 15. Quod ut honestè fiat, semihoræ circi-
ter spatium Missis communibus necessarium
esse & sufficere arbitramur, nihilq; in eis etiam
pietatis gratia, unquam addatur vel mutetur.
Insuper Sacerdotes eam in vultu, moribus &
gestibus modestiam, in Cæremoniis peragendis
gravitatum inter Sacrificandum præferant,
quam tanti Mysterie Majestas requirit. Nec abs-
re fuerit eadem Mysteria & eorum Cæremoni-
as quãdoq; rudi populo sub Concione expli-
care, ut intellectus eorundem notitia imbutus,
voluntatè ad majorem pietatem inclinet, cū ig-
noti nulla sit cupido, præsertim, cū hoc tẽpore
pro-

Semihoræ
spatium ad
Missam
communem
sufficit.

64 *Decreta & Statuta Maximiliani Henrici*

prodierint libelli, qui sat accuratè omnes Sacri-
ficii Cæremonias, & crucis toties formandæ
rationes exposuerint. Cæterùm ne hoc Nostrum
mandatum aut per ignorantiam violetur, aut
secuturis annis intermoriatur, volumus, ut ty-
pis editum, in cujusque Ecclesiæ sacristia, alio-
vè patenti atque convenienti loco affixum, om-
nium intrantium & exeuntium oculis expona-
tur. In quorum fidem præsentis literas pro-
priâ manu Nostrâ subscriptas sigilli Nostrî ap-
pressionem jussimus communiri. Datæ in Oppi-
do Nostro Bonnæ die 24. Septembris 1611.

Maximilianus Henricus
Archiepiscopus Coloniensis

Loco † Sigilli

V. Georgius Paulus Stravius Episcopus
Ioppensis & Suffraganeus Coloniensis.

B. Holbæck;
Secretarius.